

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)
Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Advertisements: 25 cents per line.

REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T., G.P.O. Melbourne 3001, Australia.

Prezidanto: Prof. R. G. Robertson, 7 Euroka Street, Northbridge, NSW, 2063

Kasisto/Sekretario: S-ro L. V. Scott, 34 Ocean Road, Manly, N.S.W. 2095

A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, 8 Lone Pine Parade, Matraville, NSW, 2036

N-ro 156 (236)

MELBOURNE

Julio-Aŭgusto, 1977

TRA LA KONGRESA SEZONO

Julio-Aŭgusto estas feria tempo en la Norda Hemisfero. Ĝi estas ankaŭ kongresa tempo por feriantaj esperantistoj. Jen raportoj ricevitaj el diversaj fontoj, inkluzive de aŭstraliaj esperantistoj, kiuj ĉeestis:

En la islanda ĉefurbo REJKJAVIK okazis de la 30. 7. ĝis 6. 8. 1977 la 62-a **Universala Kongreso de Esperanto**.

En la ĉeesto de la ŝtatprezidanto, S-ro Kristjan Eldjarn, la alta protektanto de la kongreso, kaj de la Ĝenerala Direktoro de UNESKO, senegalano Amadou-Mahtar M'Bow, UEA-Prezidanto D-ro Humphrey Tonkin malfermis la kongreson la 31-an de julio. Ĉeestis pli ol 1000 kongresanoj el kvardeko da landoj. La kulturministro V. Hjalmarsson, nome de la islanda registaro, bonvenigis la kongresanojn en Esperanto. Ankaŭ la urbestro de Rejkjavik, S-ro B. Isleifur, salutis en Esperanto.

La enkondukan paroladon faris S-ro Amadou-Mahtar M'Bow. Li parolis france, sed la ĉeestantoj ricevis tradukon en Esperanto. Li parolis pri la klopodoj de UNESKO per internacia konvencio nove difini la "rajton je komunikado". Sur la kampo de internacia komunikado la lingva demando ludas gravan rolon kaj la Ĝenerala Direktoro de UNESKO rekonis, ke la Universala Kongreso de Esperanto surpronis sur sin la taskon pritrakti la lingvajn aspektojn de komunikado.

La aŭstralia ambasadoro ĉe UNO, S-ro Ralph Harry, faris enkondukan prelegon pri la kongresa temo. "La rajto je komunikado". "Ni anoj de la Esperanto-movado", diris Ralph Harry,

"scias la detruajn rezultojn de la limigo de komunikado. Esperantistoj en multaj landoj estis malhelpataj per cenzuro, per tuta malpermeso kaj per la bruligo de iliaj libroj. Multaj suferis malliberigon, torturon, eĉ martiran morton. Kaj tamen Esperanto ne estas minaco. Ĝi estas 'dangera lingvo' nur por diktatoroj, ŝovinistoj kaj reakciuloj".

Dum la inaŭgura ceremonio ĉeestis diplomataj reprezentantoj el 12 landoj, inkluzive el Ĉinio, Sovetunio kaj Usono. La solena malfermo de la kongreso okazis la saman posttagmezon, dum kiu salutis la reprezentantoj de la landaj asocioj. Kiel unua salutis Prof. "Robbie" Robertson, en la nomo de Aŭstralia E-Asocio. La festparoladon faris UEA-Prezidanto Humphrey Tonkin.

La Pola Radio surbendigis multajn erojn pri la kongreso kaj elsendis sonraportojn dum la sekvintaj tagoj. En la kadro de ĝia "Esperanto-Ekspreso" eŭropaj aŭskultantoj aŭdis ekstraktojn el la paroladoj de D-ro H. Tonkin, de la islanda kulturministro, de Ralph Harry kaj salutojn de landaj reprezentantoj.

Okazis novelekto de la UEA-Estraro. D-ro H. Tonkin reelektiĝis kiel prezidanto de UEA. Vicprezidantoj fariĝis Magistro W. Auld (Britujo) kaj D-ro C. Stop-Bowitz (Norvegio). La ĝisnuna vicprezidanto, D-ro Werner Bormann (Germanio) elektiĝis kiel nova ĝenerala sekretario. Pluaj estraranoj fariĝis S-ro U. Grattapaglia (Brazilo), D-rino F. Szabo-Felso (Hungario), S-ro G. Maertens (Belgio) kaj S-ro A. Pettyn (Pollando).

Inter la 26-a kaj 29-a de julio okazis en la Universitato de STIRLING (Skotlando) la oficiala antaŭkongreso de la 62-a UK. Gesinjoroj A. Einihovici (Perth) parolprenis kaj D-ro Einihovici raportis jene:

"La antaŭkongreso en Sterlingo, ĉefe organizita de William Auld, estis brila ekzemplo de perfekta organizado. Mi neniam vidis unu personon kiu posedas tiom da kapablo, energio, takto kaj fizika belaspekto. Ĉiuj virinoj enamigis, kaj ĉiuj viroj admiris kaj enviis lin. La Universitato, kiu gastigis la antaŭkongreson, situas en beleaga parto for de la urbo kaj prezentas veran juvelon".

En la kadro de la kongreso prelegis i.a. Marjorie Boulton, Albert Goodheir kaj William Auld.

En la bavara urbo AÜGSBURG okazis de la 30-a julio ĝis 5-a aŭg. la 50-a SAT-kongreso. 300 kongresanoj el 18 landoj kolektiĝis en la festsalono de la Urba Domo, kiam urbestro Prof. Fischer malfermis la kongreson kaj poste akceptis reprezentantojn de la movado. Nome de la frakcio de la Socialdemokrata Partio en la urba konsilantaro salutis en Esperanto, Erich Sandner. Transdonis salutojn ankaŭ reprezentantoj de la sindikata movado, de la Germana E-Asocio (Hermann Behrmann), de la Germana E-Instituto (Gerald Tucker) kaj nome de UEA la en Aŭstralio konata Stefan McGill.

La malfermon ĉeestis reprezentantoj de la Bavara Televido, kiu la sevanan tagon elsendis mallongan raporton.

Lau la oficiala SAT-gazetarservo, la kongresanoj trapasis en harmonia etoso belegan semajnon, kiu estis plenigita ne nur de kunsidoj, sed ankaŭ de 5 interesaj prelegoj kaj 2 ekskursoj. Tuttaga ekskurso kondukis al la Bavaraj Alpoj. Ekskurso al la lupolregiono finiĝis en Pfaffenhofen, kie la loka E-grupo aranĝis festprogramon kaj salutparolis la bavara ministro por agrikulturo.

La pariza Esperanto-teatro TESPA prezentis kvinaktan dramon "La Justuloj" de A. Camus, kiu rikoltis merititan aplaudon. La venontsomera SAT-kongreso okazos pli frue ol kutime, de la 13-a ĝis 20-a de junio 1978 en la urbo Lorient, en sudorienta Francio.

En EDINBURGO okazis, 23-a ĝis 30-a de julio 1977, la 29-a Internacia Kongreso de la Kristana E-ista Ligo Internacia (KELI). 90 personoj partoprenis la kongreson, kiu okazis en ejo de la Edinburga universitato. Diservo okazis en la ĉefa preĝejo de Skotlando, la Katedralo Sankta Giles, kie antaŭ 50 jaroj estis solene anoncita la baldaŭa eldono de la tuta Biblio en Esperanto.

La jarkunveno de KELI decidis ne aranĝi propran kongreson en 1978, sed rekomendi al siaj membroj aliĝi al la 63-a Universala Kongreso en Varna (Bulgario), kie okazos KELI-fakkunveno.

Kongresanoj partoprenis grandiozan kulturalan vesperon en la universitato de najbara urbo Stirling, kie okazis la oficiala antaŭkongreso de UEA. Sub gvido de William Auld prezentis sin skotaj aristoj per dancoj kaj muziko kaj la konata E-poetino Marjorie Boulton deklamis proprajn poemojn.

La 11-a Internacia Konferenco de la Internacia Ligo de E-Instruistoj (ILEI) okazis en LUKSEMBURGO, de la 14-a ĝis 24-a de julio, 1977. Partoprenantoj el 13 landoj kunvenis en Hotelo "Holiday Inn". La konferenco akceptis ampleksan rezolucion, el kiu ni i.a. citu: "peti la edukinstancojn de Luksemburgio eksperimente starigi kurson en almenaŭ unu klaso de iu elementa lernejo,

peti la urbestron de la urbo Esch (la dua pli granda urbo de la lando) eksperimente instrui Esperanton en unu klaso de elementa lernejo.

Konferencanoj veturis per propraj aŭtomobiloj, ornamitaj per verdaj steloj, al la urbo Esch, por viziti modernan lernejon por korpe kaj mense malhelpitaj infanoj kaj plenkreskuloj. La direktoroj de la lernejo regalas la konferencanojn per refreŝigaĵoj. En la urbdomo la urbestro akceptis la vizitantojn kaj regalas ilin per ĉampanjo kaj ĉiuj sinjorinoj ricevis rozkolorajn dianojn. Okazis ankaŭ vizito ĉe la loka gazeto "Tageblatt" en kies sabata eldono aperis longa artikolo pri Esperanto "Ideo ĉirkaŭis la mondon".

Konferencanoj ankaŭ surbendigis longan intervjuon al la Luksemburga Televido. I.a. S-ro Ingusz parolis en Esperanto pri la Budapeŝta Universitato, kie oni oficiale instruas Esperanton. Lian prelegon bonege tradukis S-ro Turin en la francan lingvon.

La jubilea (25-a) kongreso de la Esperanto-Ligo de Nord-Ameriko okazis en la Georgetown-Universitato de WASHINGTON. La usona ŝtat-prezidanto Jimmy Carter sendis salutojn al la kongreso. Tio estas la unua fojo en la historio de la Esperanto-movado de Usono, ke salutoj venis al Esperanto-kongreso el la "Blanka Domo".

LASTA ALVOKO

Ĉu vi ŝatus gajni senkoston, flugbileton de Melbourne al Launceston kaj revene, por partopreni la 21-an Aŭstralian E-Kongreson? Se jes, verku Eŝeon pri la

temo.

"KIEL REAKTIVIGI NE PLU AKTIVAJN ESPERANTISTOJN"

Sendu vian escon, ĝis la 15-a de oktobro 1977 al la adreso "ESPERANTO", Box 2122 T., G.P.O. Melbourne, 3001.

21st AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS

Jan. 2-8, 1978 — Launceston, Tas.

Mail your Congress Fee \$13 (Pensioners, Students \$7.50) to the Congress Treasurer, Mr. Mac Le Fevre, 22 Belle Vue Avenue, Launceston, 7250. Add \$10 for Room Deposit at "Tasmanian College of Advanced Education" and enclose a stamped addressed envelope for your receipt.

Sixth List of Congress Members:

70. Mr. E. C. Tronerud, Tweed Heads, N.S.W.

71. Mrs. B. Frame, Sydney.

72. Mr. D. E. Guy, Rockhampton, Q.

73. Mrs. P. Guy, Rockhampton, Q.

74. Miss D. Hasluck, Sydney.

State Distribution: N.S.W. 24; Victoria 22; Queensland 11; Tasmania 9; Western Australia 5; Australian Capital Territory 2; New Zealand 1.

From 28 Dec., 1977 to 2 Jan., 1978, a camp for young Esperantists will be organized near Launceston. Transport from the airport to the camp and afterwards to the Congress will be provided.

All-inclusive cost for participation will be only \$25. For registration mail \$10 deposit to Miss Edith Gibson, P.O. Box 638, Launceston, 7250.

● **PERTH:** Je la 24a de Aprilo, la ĉefa amuzajo dum la kunveno ĉe Nederlands estis la elmonro de lumbildoj, kiujn la diversaj membroj klarigis Esperantlingve. Poste la Liganoj ekzercis sin per vortkonkursoj aranĝitaj de F-ino Olive Hunt, kaj per legado kaj traduko.

La 8an de Junio, S-ro Jack Hawks estris la starigon de diskutoj kun interpretistoj. La membroj dividigis en grupojn. Ĉiu grupo konsistis el tri personoj el kiuj unu parolis nur la Anglan

lingvon (almenaŭ provizore), unu parolis nur la Esperantan kaj la tria (kiu estis dulingva) rolis kiel interpretisto. Tio estas ne nur helpema kaj interesa ekzercado sed ankaŭ ebligas al komencantoj, aŭ ne-esperantistaj vizitantoj, kompreni kaj eĉ partopreni la diskutadon. La vespero daŭris kun legado kaj traduko.

Dudek Liganoj kunigis ĉe S-ino Threlfall dimanĉon la 12an de Junio inter la 11a matene kaj la 5a posttagmeze laŭplanee. Ili distrigis per muziko, lumbildoj kaj babilado. La okazo estis tiel ĝuinda ke estas decidite ripetiti ĝin ĉe Ges.. Dean venontmonate.

La elementa kurso. "Ĝen nia mondo" komenciĝis ĉe radio-stacio 6NR je la 31a de Majo. Pro la multeco da petoj ricevitaj telefone de la radio-stacio oni ripetis la unuan lecionon la postan semajnon. Dumtempe ni spertas malfacilaĵojn por satigi la petojn por la Jurs-Libro. Ducent sesdek kvar jam vendiĝis kaj ni atendas la alvenon de plua kvanto el Anglujo.

La radio-kurso estas ne pli ol elementa kurso kaj estas esperinde, ke multaj el la aŭskultantoj decidis daŭrigi la studadon de la lingvo kaj aniĝi al la Esperanto-Ligo.

—W. H. H.

(La supra raporto estas la lasta verkita de S-ro W. H. Howard antaŭ ol li mortis.)

● **MELBOURNE:** S-ino F. Koppel, 20/6 gvidis aprezon pri "Vole, Novele" (de R. Schwartz), al kiu kontribuis ankaŭ S-ino K. Augunas kaj S-ro H. Koppel. Poste klubanoj gratulis kaj regalis S-ron H. M. Cohen okaze de ties 75-a naskiĝtago.

Spaciala jarmeza programo okazis je 27-a de junio. "Mia Hobio" estis la temo de la pluraj trafaj paroladetoj. La premion por la plej interesa hobiaĵo gajnis S-ro Errol Chick ("Moderna Komunikado"). Li ankaŭ gajnis la premion por la plej bona parolado en angla lingvo. La premion por la plej bona parolado en Esperanto gajnis Pastro J. Midgley ("Kolektado kaj klasifiko de informo"). S-ino M. Frogley entuziasme rakontis pri sia ĝarden-hobio. S-ro H. M. Cohen priskribis kaj montris la fabrikadon de ŝuoj por malnormalaj piedoj, S-ro N. Butkunas rakontis pri "Multflanka okupado de emerito". Prezidis la vesperon S-ro Don Pescod (de la Malvern grupo) per sia kutima kapablo kaj takto.

"Unua Helpejo" estis la temo de prelego de S-ro H. Beechey (4/7). Citinte la "Orajn Regulojn", li montris ŝranketon, kiun li mem konstruis kaj plenigis

per multaj helpiloj. Fine li demonstris plurlankan aplikadon de la sukuro. Kunlaboris kiel "akcident-viktimo" S-ro H. Koppel.

● **MANLY:** "Ĉiuj kvar klasoj, tiuj de la emeritoj de Chatswood, Sydney kaj Dee Why, kaj la klaso en la Vesper-Lernejo de Manly, bone progresas.

Je 22/7 S-ro ten Hagen, el Amsterdamo, prelegis por la konversacia klaso, pri sia rondveturo en Aŭstralio. Vidu aliloke detalan priskribon.

—Edna Giles.

● **SYDNEY:** 27/6 Les Scott el Manly distris per buŝorgenoj—entute li posedas 11. Post priskribo de la historio de tiu muzikilo, konata en Ĉinio preskaŭ 3000 jarojn a.K., li rakontis plurajn anekdotojn pri uzintoj pli modernaj, inklude unu vojaĝanton al la luno. Konkluda ludado malkaŝis ĝiajn multvariajn eblecojn.

4/7 Wre Chandler montris la poezion arten de Tim Timmins rilate ties verkadon post la Pacifika Kongreso en Melbourne, kaj Volo Guelting, ĵus reveninte el Hamburgo, parolis pri la Esperanto-Societo tie, antaŭ ol komenciĝis 3-tema rond-diskuto: "Ĉu en Esperanto eldoniĝu malĝentilaj libroj?", "Ĉu libereco sen respondeco estas revo?" "Ĉu la nuntempa lerneja instruistemo estas bona aŭ male?". Tom Elliott menciis malfacilaĵojn ĉe la Doganejo rilate kelkajn librojn dubinde valorajn.

11/7 Oni trovis bonvena artikolon en gazeto ("Inside Information") eldonata por la Eduka Departamento de N.S.K. La tri paĝojn da informo sub la titolo "Esperanto por Infanoj" verkis la estroĵ de du lernejoj en Dorriĝo. Samvespere parolis S-ro Jim Harwood pri "Uranio—jes aŭ ne." Li emfazis la bezonon por nova fonto de energio kaj klarigis la avantaĝojn kaj malavantaĝojn koncerne ekspluatadon de Uranio, el kio ŝajne venis la konstato, ke restas solvenda la grava problemo prizorgi ties postlasaĵojn.

—M. Chaldecott.

● **BRISBANE:** Momente nia societo estas preskaŭ senhoma. Martin Chambers suferis pro fajro ĉe la ĉefelektra ŝaltotabulo: rezulte, ne estas elektra povo. La konstruado mem ne multe estas difektita. Per uzado de kerosenaj lampoj mi instruas la du klasojn por komencantoj, sed ne estas sufiĉe da spaco por la tuta grupo. La ĝeno ne daŭros dum pli ol du/tri semajnoj, espereble. —Ray Ross (Laŭ raporteto ricevita komence de julio.)

W. M. HOWARD MORTIS

Kun granda bedaŭro ni raportas, ke la 30an de junio mortis W. H. (Bill) Howard, subite, sed tute trankvile, ĉe sia hejmo, en la aĝo de 67 jaroj.

Li naskiĝis en Mee-katharra, Okcidenta Aŭstralio, kaj aliĝis al la Stata Servo en 1926. Kiam li emeritiĝis, antaŭ du jaroj, li estis jam de 15 jaroj estro de la fako pri transportado (angle: Commissioner of Transport). Efektive, en ĵurnala raporto pri lia morto oni aludis pri li kiel "Sinjoro Transportado".

Li aliĝis al la Esperanto-Ligo de Okcidenta Aŭstralio en 1962, jam lerninte la lingvon aŭtodidakte, sed daŭrigis la studadon en klasoj de la Ligo. En Decembro, 1965, li fariĝis sekretario de la Ligo, en kiu funkcio li estis tiel ege kompetenta, ke oni ŝanĝis la statuten de la Ligo — kiu limigis oficerperiodon de komitatanoj al du jaroj—por ke li povu daŭre teni tiun oficon.

Dum la 17a Kongreso de A.E.A. en Perth, 1970, S-ro Howard fariĝis vicprezidanto de A.E.A., eksigante el tiu ofico du jarojn poste. Pri lia rolo en tiu kongreso la "A.E." raportis: "Vicprezidanto 'Bill' Howard, ne nur gvidanto, sed, laŭ ĉiu senco de la esprimo 'Giganto' de la 17a Kongreso" — laŭdo, kiun ĉiu partopreninto certe ehus.

Li estis ne nur ege kompetenta en administraj sferoj, kun abunda energio kaj laboremo — pri kio atestas la dikaj arĥivoj, kiujn li postlasis, sed ankaŭ homo aparte bonhumora kaj varileta.

Homo tre okupata, eĉ post la emeritiĝo, li tamen trovis tempon por verkigi artikolojn por "La Nigra Cigno" kaj klubraportojn por "A.E.". Kun kvazaŭ-profesia lerto li desegnis reklamafiŝojn por niaj iniciatoj. Lia okupateco ne malhelpis, ke li ĉestu ĉiujn klubkunvenojn kiam li estis en la urbo. Tute tipe, nur unu-du tagojn antaŭ lia morto, komitatanoj ricevis de li detalajn proponojn por la plibonigo de klubprogramoj.

Longe ni memeros lian humanecon, lian bonkoran helpemon, lian tutan mankon de memflero.

Al lia amata edzino, Sue, ni sincere kondolencas.

—R. McG.

JESSIE FELDMAYR

La 29-an de julio mortis en Sidnejo S-ino Jessie Feldmayr, vidvino de S-ro A. Feldmayr. La tuta familio Feldmayr multe helpis, finance, praktike kaj morale, dum la fondo de la Sidneja Esperanto-domo en Redfern. Ili donis bonan instigon al aliaj familioj fari same.

Niaj profundaj kondolencoj iras al la du filinoj.

—John Matasin.

NOVAĴOJ EL NOV-ZELANDO

La 43-a Kongreso de la Nov-Zelanda E-Asocio okazos komence de januaro en la Universitato McMaster en Palmerston North (Norda Insulo). Aŭstraliaj esperantistoj estos bonvenaj kaj ne pagos kongreskoston. Por rezervi ĉambron en la Universitato sendu \$10 (NZ) al New Zealand Esperanto-Association, P.O. Box 330, Wellington 1.

La 42-a Kongreso, kiu okazis en januaro 1977 en Auckland, kun partopreno de 7 aŭstraliaj esperantistoj, rezultis en profito de \$867.06. La N.Z. E-Asocio decidis dediĉi grandan parton de la profito al vasta reklamado.

S-ro David McGill, multjara kaj multmerita esperantisto, foriris al Japanujo la 15-an de julio por eniri Budhanan monaĥejon.

En majo neatendita vizitanto al la Wellingtona Klubo estis S-ro Barry Newman, raportisto de "The Wall Street Journal". Li atente observis la agadon en la klubejo kaj la postan tagon intervjuis Majoron H. W. R. Petersen, redaktoron de "N.Z. Esperantisto" en ties hejmo pri ĉiuj facetoj de la movado kaj lingvo.

En julio "La Rondo" en Wellington konkuris kontraŭ la aĉa vetero ne tre sukcese! Tamen, la kuraĝa grupo, kiu ĉeestis, plene ĝuis la prezentadon per sonbendo de la sciencfikcia novelo de H. G. Wells, tradukita de Ralph Dearnley kaj aranĝita kaj elparolita de Daĉjo McGill.

TERURA ERARO

Mark Twain ŝatis rakonti kortuŝan historion pri sia jun-aĝo. Sajnas, ke laŭ tiu rakonto li naskiĝis ĝemelo. Li kaj ĝemelo, aspektis tiom simile, ke neniu —eĉ ne ila patrino— povis aparte distingiti ilin.

Iutage, kiam la flegistino banis ilin, unu el ili ekglitis en la kan-kuvo kaj dronis. Neniu iam sciis, kiu ĝemelo dronis.

"Kaj tio", diris Mark Twain, "kaŭzis la tragedion. Ciu pensis, ke mi estas tu, kiu travivis; sed mi ne estas tiu: estis mia frato, kiu vivis. Mi estas tiu, kiu dronis . . ."

—P. E. Schwerin

ROND-VETURO EN AŬSTRALIO

Kiel gastoj en Aŭstralio, ni estis petitaj raporti pri kvarsemajna aŭtobus-vojaĝo tra granda parto de Aŭstralio. Nia grupo ne tute okupis ĉiujn sidlokojn (42), sed tio montrigis bonŝanca. De Sidnejo ni ekiris la 13-an de junio kaj atingis Coffs Harbour antaŭ krepusko, kio favoris por starigi la tendojn. La vespermanĝo estis bone kaj rapide preparita de kuiristino, kiu ĉeestis la tutan vojaĝon kaj havis je sia dispozo veturantan kuirejon ligitan al nia aŭtobuso.

La dua tago kondukis nin al la Ora Marbordo: bela strando, sen homoj, ĉar fruvespere ni alvenis: Luksa butikcentro estis preta enspezi oron aŭ monpaponon. Kampoj da sukerkano multajn kilometrojn akompanis nin. La vetero estis beleĝa. Ni pasis simbolan pordegon inter N.S.K. kaj Kvinslando. Ĉe bieno kun kolosa reklam-ananaso, ni vidis diversajn tropikajn fruktojn: zingibrojn, ananasojn, avokadojn, bananojn, kustardpomojn, pasifruktojn (bot. grenadilojn), kiujn ni neniam antaŭe vidis kreskantaj.

La kvaran tagon ni atingis Rockhampton kaj Mackay, kaj pasis la tropikan linion, kion ni konstatis pro ŝtona monumento. Ni konstatis ŝanĝon de la vetero. Ni estis proksime de la koral-insuloj, restis 2 tagojn sur South Molle, alian tagon sur Daydream-insulo, Green Island kaj Hayman-Insulo. En boatoj kun vitraj karenoj ni povis vidi kio vivas en la koralrifoj. En subakva observatorio ni vidis fiŝojn kaj ceterajn organismojn, tute liberajn. Estis ĝuindaj tagoj.

La ceterajn tagojn ni pasis Cairns, Georgetown, Normanston, monton Isa, lokon en kiu oni elterigas ferercon. Renner Springs, Katherine Gorge, Darwin sekvis. Tiu urbo atingis tutmondan atenton pro ciklono, kiu, kristnaskon 1974, detruis grandparte la urbon. Parte ĝi estas rekonstruita. La distancoj estas longaj, vojoj el ruĝa sablo kaj malgrandparte bitumitaj. La indiĝenoj okaze nomas sin "popolo de la ruĝa tero".

De Darwin ni veturis al Centra Aŭstralio: Alice Springs (kie ni ĝuis naturvarman bancon), la Olqas, Ayers Rock. Post tio ni estis en Coober Pedy, la opalurbo. Subtere oni bonvenigis nin, klarigis la akiron de la opaloj kaj la

avantagojn logi subtere: somere ne tro varme, vintre ne tro malvarme. Subtere ni vidis modelan loĝejon, eĉ preĝejon. Tra Mildura ni daŭrigis al Sidnejo pasante la famajn Blujajn Montojn.

La pasaĝeroj konsistis el junaj kaj pli ol mezaĝaj personoj. Niaj spertoj pri tendoj estis de antaŭ pli ol 20 jaroj. Sed sen peto niaflanke oni helpis nin. Ni spertis malvarmajn noktojn, precipe en la dezerta centra Aŭstralio. Lacegaj kaj malpuraj ni finis la vojaĝon. Amikoj demandis nin ĉu ni estis kontentaj. Jes, ni estis. Ne por ripetit, sed ĝi vidigis Aŭstralion al ni multe pli intensa ol restado en granda urbo povus fari.

Geedzoj ten Hagen, el Amsterdamo.

MIA ESPERANTISTA VIVO de K. G. LINTON

En majo, 1931, mi legis artikolon pri Esperanto en la literatura suplemento de la melburna "Age". Mi poste eltrovis, ke Reg Banham verkis tiun artikolon, kiu logis min inter la fratanaron. Kiam mi legis la nomon, Esperanto, mi jam rekonis, ke temas pri la Internacia Lingvo, kio pruvas, ke mi havis antaŭan scion pri la lingvo, sed kia ĝi estis, mi ne memoras. Ĉe la malsupro de la sama paĝo en la ĵurnalo aperis reklamo: "Rawson's Bookshop: All Esperanto Books in stock".

Baldaŭ poste mi vizitis Roy Rawson en lia butik, sed mi ne sciis, ke li estas sekretario de la Melburna Esperanto-Klubo kiel la nuna Melburna Esperanto-Societo tiam nomiĝis. Mi aĉetis "The Conrise Course in Esperanto" far L. N. M. Newell, kaj la Edinburgan Vortaron far John Warden.

Mia nazo malofte eligis el tiu libro dum tri semajnoj, ĝis mi tute tralegis kaj denove vizitis Roy Rawson, kaj demandis, ĉu li havas librojn por progresintoj, sed li ne kredis, ke mi mastris tiun libron, ĝis li elprenis libron de sur la breto kaj elprovis min. Eĉ tiam li apenaŭ povis kredi, ke iu povas mastri tiun libron dum tri semajnoj. Mi ne diras tion por fanfaroni, ĉar mi firme kredas, ke iu ajn povas fari la saman. Nur necesas, ke li aŭ ŝi posedu la saman entuziasmon kiel mi.

Je mia dua vizito li vendis al mi "Esperanto — Grammar and Commentary" far George Cox, sed kiam mi vizitis la trian fojon post pluaj ses semajnoj, li diris, ke li povas nenion plu fari por mi, krom rekomendi, ke mi vizitu la Melburnan Esperanto-Klubon, kiu tiutempe kunvenis en la Aŭstralia Preĝejo en la "State Theatre Building" en Russell strato.

Mi aliĝis al a klaso de F-ino Merle Cruickshank, kie mi renkontis Allan Turner, kiu logis proksime de mia domo, eble duonmejlon for. Baldaŭ poste ni kutimis kune promeni ĉiun dimanĉan matenon, parolante pri ĉio, kion ni povis vidi. Se unu el ni ne sciis a necesan vorton, la alia ĝin provizis, sed, se ambaŭ ne sciis, ni devis konsulti la vortaron, kiun ni portis en la poŝo. Sep monatojn post kiam mi komencis studi, mi skribis mian unuan leteron al rusa korespondanto, kiun mi tenis ĝis 1937, kiam Stalin malpermesis Esperanton.

Tiel ni tre rapide progresis, kaj en novembro, 1932, ni ambaŭ gajnis kun honoro nian elementan diplomon, kiu tiutempe estis kondukita far la Pyke-Memoriga Fonduso. S-ro Pyke ĵus lastatempe mortis, kiam mi aliĝis al la melburna klubo, sed Allan bone lin konis, kiel ankaŭ Marsh Cohen, kiu ankoraŭ estas membro. Roy Rawson estis sekretario de la Fonduso, kaj ankaŭ melburna delegito por Universala Esperanto-Asocio.

Ni deziris provi la sekundaran diplomon, kiu estis kondukita far William Drummond, kiel reprezentanto de la Brita Esperantista Asocio, sed ni devis atendi ĝis junio, 1933.

En junio de la sekvinta jaro, Allan Turner kaj mi gajnis la Diplomon de B.E.A. kun honoro.

En 1934 mi abonis tiun famekonatan revuon, "Literatura Mondo", kaj en 1935, mi aliĝis al Universala Esperanto-Asocio. En 1939 eksplodis la milito, kaj mi varbiĝis en la Rega Aviada Korpuso, kaj ne revenis al Melburno ĝis Decembro, 1945, kaj revizitis la Melburnan Klubon en februaro 1946, kiam la prezidanto, Bill Drummond, petis min prelegi pri miaj aventuroj en Novgvineo dum la milito. La membroj tiel bone akceptis tiujn prelegojn, ke mi devis ripete prelegi pri la sama temo. Tiutempe Bill Drummond konsilis al mi verki libron, sed mi nur ridis pri tio, ĉar mi ne kredis, ke mi kapablas fari tion, sed io alia poste ŝanĝis tiun sentonon.

En la jaro 1947 mi renkontis D-ron Fred Williams, al kiu mi ofte skribis, kiam li estis misiisto en Novgvineo antaŭ la milito, kaj en la jaro 1948 alvenis en Melburno Herbert Koppel, atistro, kiu elmigris al Kanado, kaj poste al Aŭstralio. Surprizis lin, ke A.E.A. ne okazigis kongreson de post la Sesa en Perto en la jaro 1929, kaj li tuj agitis la melburnanojn tiucele, kaj rezulte li organizis la Sepan, kiu okazis en januaro, 1950. Mi estis unu el la unuaj, kiujn li varbis en tiun komitaton.

Tiu kongreso okazis en Melburno kun granda sukceso: Elektigis prezidanto, D-ro Cyrus John Caldera, kaj elektigis sekretario Herbert Koppel. Tiuj du homoj, kune kun Reg Banham, kaj Len Newell, kiu poste alvenis en Aŭstralio, plej multe influis mian Esperantistan vivon, kaj tiu kongreso markis la komencon de la dua ĉapitro de la rakonto (daŭrigota)

RECENZOJ

BODIL KAJ LA BANDO de Eva Hemmer Hansen. El la dana lingvo tradukis Gudrun Riisberg. Dansk Esperanto Forlag, Aabyhøj, 1976. Aŭstralio prezo \$3.25. Havebla ĉe A.E.A. Libro-Servo.

Jen realisma romaneto domaventura por ĵuĵuloj sufiĉe protektataj. Skribis ĝin veterana dana verkistino kun gusto por moralprediko pri sociaj aferoj, kiu zorge direktas la historion por ke la realo prezentigu laŭ plej eta detalo, sed ĉe ties pli kruda flanko restu iom vualita.

Rezulte estas ke la moraliza kadro batalas kontraŭ la rakonta lerteco, kondukante foje al banalo realismeta foje al streĉa intereso. La komploto estas rivelata laŭ malgrandaj eroj, tiel ke la kompreno de Bodil, kaj de la celata legantaro, malrapide kaj senŝoko larĝiĝas pri la iom grizaj aspektoj de la homa karaktero traktataj.

La problemoj estas ke Bodil estas trege pasiva. Ŝi sekvas, vidas, primiras, sed preskaŭ nenion faras. Estas ia aplombo en la aĉro. Ĉiu bona homo

havas saman opinion pri socio kaj moralo. Ĉiu havas danan saĝan vidpunkton pri sekso, tamen neniu faras. Nur friponoj misdukitaĵ faras malbonon, tamen nur modere.

La traduka lingvo estas flua kaj supla, malgraŭ nombro da lingvaj pekoj kiu primokas la etiketon 'lingve kontrolita'. La taŭgeco de Esperanto por la ĉiutagaĵ ordinarajoj evidentiĝas. Makulas ĝin nur kelkaj centpiedulaj kunmetaĵoj neeviteblaj.

—Frank Dunn.

RUZO

Chauncey Depew iam elruzis Mark Twain je iu okazo, kiam ambaŭ devis paroladi ĉe bankedo.

Mark Twain parolis unue dum eble dudek minutoj kaj estis entuziasme aplaŭdita. Kiam estis la vico de Depew, tuj poste, li diris: "S-ro tost-estro, sinjorinoj kaj sinjoroj! Antaŭci tiu bankedo Mark Twain kaj mi konsentis, interŝanĝi niajn paroladojn. Li ĵus donis al vi la mian kaj mi dankas pro via aplaŭdo akcepto. Mi bedaŭras, ke mi perdis lian paroladon kaj ne povas rememori ion ajn, kion li volis diri."

Li sidigis multe aplaŭdita.

—P. E. Schwerin

JUST PUBLISHED

"Studlibro por la Supera"

by K. G. Linton.

The essential handbook for those aiming at the 'Supera Diploma' of A.E.A.

\$2.50

from the A.E.A. Book Service
8 Long Pine Pde., Matraville. 2036

NEWS DIGEST

PARLIAMENTARIANS MOVE: One hundred and forty Hungarian parliamentarians have petitioned the President of the Parliamentary Cultural Commission to set up a standing committee to look into the possibilities for the adoption of a common international language. Their petition proposes that both parliamentarians and specialists in the world language problem should sit jointly.

WORKERS OF THE WORLD: If the Spanish Socialist Workers' Party has its way, the workers of the world should

unite in learning Esperanto. At a recent meeting, they unanimously decided that all the socialist parties of the world should adopt Esperanto for their purposes and as the language of the working class.

EFFRONTERY? According to Dr. T. Carlevaro, quoted in IEMW'S "Informilo", the Marquis Louise de Beaufront was neither a marquis nor a de Beaufront. According to Dr. Carlevaro, the founder of Ido was in fact one Louis Eugene Chevreux. Esperanto scholars may wish to debate this, but Dr. Zamenhof himself, on 30th November, 1911, gave credit to de Beaufront's grammar book as the first to use a green five-pointed star.

Since October 1974 NEWS-DIGEST was edited by Mr. Arnold Baldwin (Melbourne), whose firm recently promoted and transferred him to its Sydney Office. As a result of his increased responsibilities, Arnold feels that he cannot devote the time necessary for these columns. A.E.A. regrets the loss and wishes to thank him for his valuable service.

Readers will, however, welcome in this issue the first contribution of a very capable successor, Mr. Arthur Cocking, President of the Manly Esperanto Club, who has consented to take over this page.

CARRY ON CAMPING: All through the European summer, there are encampments organized by and for Esperantists. These range from the Mediterranean to the Arctic. Perhaps an even better way of getting the message into the camp of the "unbelievers" is a shared camp, such as that at Grado, Italy—the most modern and well equipped camp between Venice and Trieste — where Esperantists are specifically invited — and an Esperanto prospectus is available, but not exclusively for Esperantists.

ON THE RIGHT TRACK(S): European railway workers know only too well the barriers of language. It's not surprising, then, that they are often the driving forces behind Esperanto activity. All Esperantists (not just railway employees) are sure of a welcome at Railmen's holiday "camps" — in tents, motels, hotels, hostels and even castles ranging from Spain to the Land of the Midnight Sun. One such delightful holiday week is held in Switzerland every September. This year it is in a little village near Interlaken, nestling at the foot of the Jungfrau.

Another was at Swanwick in Britain where the International Railmen's (and Women's) Esperanto Federation held its 13th Congress early in summer. The 346 members from 17 countries were entertained by the well known Esperanto poetess MARJORIE BOUTON whose unlikely topic was, "The Art of Insulting and Scolding in Esperanto, with special application for and by Railwaymen".

A month later, the Esperanto railmen of the STUTTGART district of Germany met in the dining room of the Central Station, shared a meal, listened to tapes and saw pictures about the Swanwick Congress.

SUMMER SCHOOL NEAR THE HAUNTS OF HAMLET: S-ro Friis, world known for the "Friis method" of instruction, has for over 40 years (each

July) conducted his "live in" classes in the International High School at Elsinore in Denmark. A highlight of the many excursions is always, of course an inspection of the castle where Hamlet's father was wont to walk the ramparts.

A STRAW IN THE WIND? The Swedish Esperanto Federation announces that it has increased its membership beyond 1700. Though the percentage increase is not great, it is significant and is deemed to be "proof that the tendency to stagnation and falling numbers is broken".

IN NOBLE COMPANY: The world renowned Austrian National Library (Vienna) has a very diverse exposition. It includes collections of Papyruses (or is it Papyri?) of Music, of Maps, of Plays of (feathered) Bird Pictures etc. One of the showcases displayed the Noble Koran, the Thoughts of Mao Tse Tung and various examples of Esperanto literature including the Manual of Esperanto and an anthology of poetry.

FOR PHILATELISTS: This year marks 100 years since the first stamp was issued in the postage stamp Republic of San Marino. The stamp displays are of special interest to Esperantists. Particulars from Presso l'Ufficio Filatelico della Repubblica di San Marino.

INDIAN DANCE TRICK: Most of this digest has been Eurocentred. Now something from India. We have an interesting comment, originally from the "Deccan Herald". A keen would-be Teacher of Esperanto generously offered free Esperanto lessons. No takers. So, he began dancing lessons, with a small, nominal charge. Ten young beginners, to whom he taught dancing AND Esperanto. Great interest. More and more students—now keen dancers and keener Esperantists.

(Credit: Pilo Press)